

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Hinc profectum, ut tandem à sede apostolica monasteria exempta fuerint, ob immodestiam Episcoporum, illis invitis; ut docent Gregorius VII. & Alexander II. Tandem ex mero Pontificum arbitrio ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

immunitates ecclesiasticas confirmandas extendebatur, ut supra monui. Quod testatur Pippini Regis ad Bonifacium apostolicæ sedis Legatum epistola. Construxerat Bonifacius Fuldense monasterium in loco sibi à Carolomanno Pippini fratre concessio. Tum à Rege illa petit, quæ his verbis Pippinus expressit: *Ut sicut ex auctoritate B. Petri principis Apostolorum, pro quo legatione fungeris, privilegio sedis apostolicæ sublimatum esse constat, ita etiam nostræ auctoritatis precepto roboretur, placuit nobis tuæ petitioni assensum præbere. Et ideo hanc nostræ preceptionis seriem ob honorem Dei & venerationem S. Petri conscribi iussimus, per quam privilegium sedis apostolicæ à B. Zacharia tibi collatum, cum consensu Episcoporum cunctorumq; fidelium nostrorum, per omnia roboramus; precipientes ut nullus sacerdotum in regno nostro divinitus nobis concessio in prefato monasterio jurisdictionem aliquam sibi vendicat, præter apostolicam sedem &c.* Idem demonstratur ex epistola Nicolai I. qua privilegium monasterij sancti Karlesii in pago Cenomanico siti confirmat. Testatur enim chartas quasdam ab Episcopis Cenomanicis prolatas, quibus monasterium suæ civitati subditum esse demonstrare volebant, falsas esse, quandoquidem privilegia Regum, quæ ex antiquorum Regum Francorum temporibus olim monasterio illi concessa sunt, hoc destruant, sicut & ipsa testantur, quæ in archivis monasterij ob testimonium sibi concessa libertatis hodieque servantur. Itaque rogatum se ait à Carolo Rege, ut libertatem illi monasterio & ab Episcopis & à Regibus Francorum concessam sua firmaret auctoritate, & futuris mansuram temporibus roboraret.

V. Eundem ordinem sequebantur proceres Galliarum, cum monasteriis à se conditis libertatem querere volebant. Consensui enim Episcoporum decretum suum addebant, & sedis apostolicæ auctoritatem. Eo modo se gessit Willelmus Sancius Vasconia Comites, cum sancti Severi monasterium in pago Adurenfi Auscitanæ provinciæ in Novempopulania situm excitaret anno nonagesimo octuagesimo secundo. Collatis enim quamplurimis redivitibus, postquam Abbatibus & monachorum exhibitioni prospexisset, cenobium liberum esse iussit, non solum à tributis & omnibus fisci juribus, sed etiam ab Episcoporum administratione & jurisdictione, Ecclesiæque Romanæ subdidit: *Nec in prefato loco quisquam Episcopus, inquit, cathedram audeat collocare, vel quamlibet licentiam habeat imperandi, nec aliquam ordinationem quamvis levissimam faciendi, nisi cum permisso & voluntate Abbatis ipsi sacro loco præsentis; sed sint omnibus modis liberi, & absque ulla alia calumnia & inquietudine securi.*

Quæ omnia decrevit, cum confirmatione Archiepiscopi Ausciensis, & Burdegalenensis, Episcoporum Agennenfis, Vasconensis, Valarentis, Bigorrensis, & Lactoratenfis, & apostolicæ sedis auctoritate muniri fecit. Supererant adhuc prisca consuetudinis reliquæ anno millesimo quinquagesimo, cum Goffridus Andegavorum Comes monasterium Vindocinense à se fundatum auctoritate & assertione Domini sui Regis Francorum Henrici, Theodorici etiam Carnotensis Episcopi consilio, beato principi Apostolorum Petro obtulit in alodium & patrimonium. Quare Ivo Carnotensis, peritissimus canonicæ disciplinæ, privilegia S. Quintini eo nomine commendat, quod ab Episcopis Belvacensibus indulta fuissent, & quod ea apostolica manus roboravit, regia quoque majestas Pragmatica sanctione firmavit. Possent, si necellum foret, tabulæ antiquæ monasteriorum proferri quæ à Regibus Italia, Germaniæ, Angliæ, Navarræ, Castellæ, Legionis, & Aragonum condita sunt, & privilegiis episcopalibus, tum regiis, deinde verò etiam apostolicæ sedis decretis firmata.

VI. Ex hoc usu profectum ut si qui Episcopi immodestius se gessissent erga Abbates & monachos, libertas illis à Summis Pontificibus indulgeretur, invitis licet & renitentibus Episcopis. Exemptionem probabilem causam hinc tumpit Gregorius VII. in epistola ad Taurinensem Episcopum: *An ignoras, inquit, quod sancti patres plerunque & religiosa monasteria de subjectione Episcoporum, & episcopatus de parochia metropolitana sedis propter infestationem præsentium dividerunt, & perpetua libertate donantes, apostolicæ sedi velut principalia capiti suo membra adherere sanxerunt.* Eo prætextu utebatur Alexander II. cum Gervasio Remensi, qui privilegia monasterio Corbeienfi concessa, ab ecclesiastico canone aliena esse existimabat, in hunc modum rescriptit: *Alias esse leges Ecclesiarum quæ sunt generales, & alias esse eas quæ specialiter in privilegiis, quibusdam prærogantur Ecclesiis ad immunitatem, ne quorumlibet importunitate patiantur inquietudines. Sed tandem exemptiones istæ sola Pontificum liberalitate & gratioso beneficio, Regibus conniventibus, concessæ sunt. Quod ægrè tulerunt omnibus seculis Episcopi, qui dolorem suum sæpissime litibus implicatissimis & scriptionum querelis ulsi sunt. Imò & Bernardus Abbas de hac imminutione auctoritatis episcopalis graviter conquestus est in libris de Consideratione ad Eugénium Papam: Murmur loquar & querimoniam Ecclesiarum; truncari se clamitant ac demembrari. Vel nullæ vel paucæ sunt quæ plagam istam aut*

In Notis ad ep. 1. l. 1. Goussid. Vin. doc.

Ivo Carnot. ep. 196.

Greg. VII. ep. 69.

Bernard. lib. 1. de Consider.

In Notis ad ep. 1. l. 1. Goussid. Vin. doc.

In Notis ad ep. 1. l. 1. Goussid. Vin. doc.

In Notis ad ep. 1. l. 1. Goussid. Vin. doc.

non doleant, aut non timeant. Quæris quam? Subtrahuntur Abbates Episcopis, Episcopi Archiepiscopis &c. Sic factitudo probatis vos habere plenitudinem potestatis, sed iustitia foris non ita. Facitis hoc, quia potestis; sed utrum & debeatis, quæstio est. Multis deinde prosequitur inversum ordinem & confusam Ecclesiæ hierarchiam; adeo ut monstro similes esse dicat ecclesiasticorum graduum status, cum inferiores dignitates, à superioribus divitæ, capiti junguntur, ac si digitus supra manum constitutus capiti *ἀνωτα* connectatur.

Bern. ep. 179.
130. & 41.

Joan. Sarsiter. Policrat. lib. 7. c. 21.
Petrus Blesensis ep. 69.

Invehitur alibi in monachos qui Episcoporum imperium detrectarent, & superbiam suam honesto libertatis nomine tegerent, monasteriorum reditus devastantes, ut pecuniæ redemptione à jurisdictione diœcesana emanciparentur. Ioannes Sarsiteriensis & Petrus Blesensis hunc disciplinæ everse morbum suo seculo deplorarunt. Quæ privilegia deinde ad Ecclesiarum Capitula porrecta sunt, eo prætextu, quod & monasticam vitam clericatus adiecissent, quodque ab Episcopis suis iniqua dominatione premerentur.

VII. Sed quanto incremento auctæ sint exemptiones à quadringentis annis, illi soli constabit qui diligenter & numerum religiosarum domuum ab eo tempore excitatarum, & privilegia non solum libertatis, sed etiam plurimarum facultatum, illis concessa expendet. Quæ variis motibus Ecclesiæ statum concusserunt, sed quantum fieri potuit, Conciliis Lateranensibus, & Viennensibus, pluribusque Summorum Pontificum Constitutionibus, huic discordiæ prospectum est: qui exemptiones non resciderunt quidem, sed variè pro temporum & rerum conditione temperarunt. Guillelmus Durandus omnibus ingenij viribus hanc ab Ecclesia ægritudinem depellere contendebat, accurata & supra sæculi sui captum elucubrata tractatione, quæ remedium aliquod à Concilio Viennensi extorsit. Probat ille constitutum in Ecclesia ordinem à Conciliis generalibus, pro libitu à Pontificibus his gratiosis exemptionibus everti non posse. Deinde etsi hoc à Papa fieri possit, non expedire statui universalis Ecclesiæ, nec religioni, nec ipsis personis religiosis. Quod ille multis argumentis conficit, docens episcopatus vim in partes dividi, dignitatem violari, obsequium reverentiæque Episcopis debitam aboleri, vitia subditorum impunita relinqui, & criminibus faciliorem viam aperiri. Quin & Religiosos, qui demissionem animi sectari profitentur, his exemptionibus tumidos in superbiam adeo efferri quod non solum Abbates & Priores, Guardiani, & alij in statu alienjus ad-

Guill. Durand. de modo Concil. gener. celebrandi Rubr. de exemptionibus.

ministrations & pralationis existentes, verè etiam minores fratres & persona dictarum religionum, frequenter putant Episcopis, Archiepiscopis, & aliis Prelatis se quodammodo fore æquales, & debere quibuscunque aliis personis ecclesiasticis ecclesiastica beneficia obtinentibus anteferri. Sed Durandi animus commotus detenuisset, si felicitas eorum temporum religiosos homines edidisset similes nostris, quorum emendata castigataque vita, & exacta *τῆς ἀσκητικῆς ἀριστείας*, squallorem seculi nostri non mediocriter exornant.

VIII. Quare cum ex hac graduum confusione scandalum ab aliquo seculi hac re natum, nondum sit deletum, etsi non adeo ferveat ac tempore Bernardi, atque adeo eam ob causam exemptiones omnino tolli non debeant, attamen cum ista canonum & disciplinæ sanioris remissionem publicam tranquillitatem lædant, non alienum esse à regio munere ut ex parte sua curet his incommodis prospici, intelliget qui diligenter expendet ea quæ à nobis hoc capite adnotata sunt. Quæ de re Tomo secundo Diatriba unica copiosè dicturi sumus. Interim observandum erit morem illum qui in regno obtinet, ut neque novus Religiosorum ordo instituat, nec novæ Ecclesiarum vel monasteriorum ædificationes fiant, absque Principis rescripto, confirmatum fuisse constitutione regia anno MDCXXIX. & ex iis quæ hoc capite recensimus, originem sumpsisse. Quæ de re copiosius alibi.

T. 1. Lib. 10.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

[Illustre exemplum exemptionis, quæ monasterio S. Vedasti Atrebatensis in Synodo Vermeriensi concessa est ab Episcopis, postulante Karolo Calvo Rege, exhibet Hincmarus Remensis Archiepiscopus in epistola sequenti, quam nos edidimus ex archivo ejusdem monasterij, quæ verò edita etiam est ab Auberto Miræo in codice diplomatum Belgicorum pag. xxii.

PRIVILEGIUM

MONASTERII ATREBATENSIS,

Concessum in Concilio Vermeriensi anno
DCCCLXVI.

HINCMARUS Remorum Archiepiscopus, ac plebis Dei famulus, omnibus confratribus nostris Archiepiscopis & Episcopis nunc ad Synodum vocatis, atque mecum Vermeriaco Palatio constitutis, Gaudendum est nobis, fratres carissimi, ac in Domino Iesu Christo exultandum, pro senioris nostri Karoli